

XIII З'їзд офтальмологів України — знакова подія міжнародного рівня!

21–23 травня 2014 р. в Одесі пройшов XIII З'їзд офтальмологів України. Цей масштабний захід у сфері охорони здоров'я об'єднав потужну актуальну науково-практичну програму: засідання, виставки і спеціальні експозиції.

Організаторами XIII З'їзду офтальмологів України виступили Національна академія медичних наук (НАМН) України спільно з Міністерством охорони здоров'я (МОЗ) України, Державна установа (ДУ) «Інститут очних хвороб і тканинної терапії імені В.П. Філатова НАМН України», Товариство офтальмологів України.

У роботі з'їзду взяли участь 711 делегатів, у тому числі 707 фахівців з усіх областей України: 179 — Одеська, 118 — Київська, 37 — Дніпропетровська, 29 — Львівська, 31 — Донецька, 39 — Харківська, 34 — Запорізька, 17 — Івано-Франківська, 18 — Луганська, 16 — Хмельницька, 6 — АР Крим, 28 — Миколаївська, 29 — Вінницька, 12 — Волинська, 14 — Житомирська, 22 — Рівненська, 7 — Тернопільська, 7 — Кіровоградська, 10 — Закарпатська, 8 — Полтавська, 9 — Чернігівська, 6 — Чернівецька, 18 — Херсонська, 7 — Черкаська, 10 — Сумська, а також гості з зарубіжжя: Молдова — 3, США — 1. Серед делегатів були присутні лікарі-офтальмологи, а також фахівці суміжних професій (неонатологи, радіологи, хіміотерапевти, біологи та ін.).

У матеріалах з'їзду опубліковано 294 наукові роботи. У заході взяли участь 27 фармацевтичних компаній та компаній-

постачальників медико-технічного обладнання з різних країн світу. На 17 пленарних та секційних засіданнях з'їзду представлено 140 доповідей (зокрема 14 стендових), на яких обговорювали шляхи і способи вирішення існуючих проблем в лікуванні очної патології. За програмою заходу були розглянуті інноваційні рішення, винаходи, вдосконалення з таких актуальних напрямків, як: патологія рогики ока, кератопластика; травми і опіки очей та їх придатків; хірургічні методи лікування катаракти; сучасні підходи до клініки і лікування глаукоми; діагностика та лікування новоутворень органа зору, сучасні методи органозберігаючого лікування внутрішньоочних новоутворень; діабетичні ураження очей та їх лікування; вітреоретинальна і лазерна мікрохірургія в лікуванні патології заднього відділу ока; патологія судинної оболонки, сітківки та зорового нерва; дитяча офтальмопатологія; аномалії рефракції та патологія очорухового апарату.

На з'їзді були представлені номінанти на звання «Легенда офтальмології»: професор Й.Л. Ферфильфайн (Дніпропетровськ), професор З.М. Скрипниченко (Одеса), професор А.С. Сенякіна (Тернопіль), професор Й.Р. Салдан (Вінниця).

За результатами голосування учасників з'їзду були визнані найкращі доповіді науково-практичного напрямлення: усна доповідь П.А. Федірко та співавторів «Досвід використання поліпептидних препаратів для лікування синдрому Ушера (за даними Національного наукового центру радіаційної медицини)», усна доповідь Н.Б. Курильців та співавторів «Антимікробна фотодинамічна терапія в комбінації з інтравітреальним введенням ванкоміцину при експериментальному стафілококовому ендоефтальміті», стендова доповідь Н.А. Тихончук та співавторів «Обґрунтування застосування комплексного підходу до лікування синдрому «сухого ока» у клімактеричний період» та стендова доповідь А.В. Пахомової «Поліморфізм офтальмологічних проявів синдрому Елерса — Данло». Урочисту церемонію нагородження за найкращу науково-практичну роботу в галузі офтальмології проводила директор ДУ «Інститут очних хвороб і тканинної терапії імені В.П. Філатова НАМН України» членкореспондент НАМН України, професор Н.В. Пасечнікова. Переможцям вручили сертифікати на річну передплату «Офтальмологічного журналу» та журналу «Офтальмологія. Східна Європа».

З'їзд проходив у теплій дружній обстановці.

За результатами обговорення доповідей та обміну досвідом вирішено рекомендувати:

1. МОЗ України:

1.1. Звернути увагу до розгляду пропозиції щодо забезпечення Державним підприємством «Біоімплант» МОЗ України офтальмологічних лікарень та відділень відповідного профілю необхідними матеріалами, зокрема кератобіоімплантатом, для проведення лікувальної кератопластики хворим на патологію рогівки різної етіології, що сприяє зниженню інвалідності населення України.

1.2. Розробити сучасні стандарти діагностики і хірургічного лікування хворих на патологію заднього відділу ока.

1.3. Завершити роботу щодо розроблення та затвердження протоколів лікування ретинобластом.

2. Кафедрам офтальмології вищих навчальних закладів та закладів післядипломної освіти, ДУ «Інститут очних хвороб і тканинної терапії імені В.П. Філатова НАМН України», лікарям-офтальмологам областей України:

2.1. Забезпечити щорічне навчання лікарів-офтальмологів, особливо лікарів

центрів первинної медико-санітарної допомоги, шляхом проведення семінарів, курсів підвищення кваліфікації із залученням провідних спеціалістів кафедр офтальмології удосконалення лікарів, медичних університетів та ДУ «Інститут очних хвороб і тканинної терапії імені В.П. Філатова НАМН України».

2.2. Затвердити до впровадження у практичну роботу офтальмологів «Класифікацію ендоефтальмітів за ступенем тяжкості» доктора медичних наук О.В. Зборовської.

2.3. Застосувати проведення анти-VEGF-терапії перед виконанням інтравітреальних втручань та лікування гемоптальмії після вітреоретинальних втручань у хворих на проліферативну діабетичну ретинопатію.

2.3. Впроваджувати новітні методи і технології діагностики, профілактики та операційного лікування патологій кришталика і глаукоми. Звернути увагу на організацію і проведення диспансерного нагляду пацієнтів з цією патологією.

3. Правлінню Товариства офтальмологів України:

3.1. Затвердити персональний склад Правління Товариства офтальмологів України до наступного з'їзду офтальмологів України згідно з вимогами Статуту.

3.2. Провести наступний XIV З'їзд офтальмологів України з міжнародною участю в 2018 р. в Одесі.

4. ДУ «Інститут очних хвороб і тканинної терапії імені В.П. Філатова НАМН України»:

4.1. Провести 21–22 травня 2015 р. в Одесі Науково-практичну конференцію «Філатовські читання-2015», присвячену 140-річчю з дня народження академіка В.П. Філатова.

4.2. Продовжити традицію проведення щорічних міжобласних конференцій для офтальмологів 3–4 регіонів України під керівництвом ДУ «Інститут очних хвороб і тканинної терапії імені В.П. Філатова НАМН України», які надають можливість об'єднатися вченим, дослідникам, практикуючим лікарям і фахівцям суміжних напрямів, розширити професійні зв'язки, що сприяє впровадженню нових технологій в офтальмології, обміну досвідом, залученню клінічних офтальмологів до наукової роботи, підвищенню їх кваліфікації.

Прес-служба

*«Українського медичного часопису»,
фото Олександра Устінюка та надані
ДУ «Інститут очних хвороб і тканинної
терапії імені В.П. Філатова
НАМН України»*

Реферативна інформація

Мобильные телефоны снижают фертильность у мужчин

Как известно, мобильные телефоны передают информацию по радиоволнам с частотой 800–2200 МГц и соответственно излучают небольшое количество электромагнитной радиации. Величину вредного воздействия мобильных телефонов отображает удельный коэффициент поглощения (Specific Absorption Rate). Согласно европейским нормам этот показатель не должен превышать 2 Вт/кг для недопущения ионизации атомов или молекул. Несмотря на это, ткани, находящиеся в непосредственной близости к мобильному телефону, могут подвергаться вредному воздействию, и это, как следствие, может приводить к нарушению их функции.

В частности, во время разговора мобильный телефон находится в непосредственной близости к голове. Предположение, что этот прибор может оказывать какое-либо влияние на мозг, подтвердилось в нескольких работах, в которых частое его использование было ассоциировано с головной болью и нарушениями сна.

Кроме того, в связи с тем, что мужчины часто носят мобильный телефон в чехле на поясе или в карманах в непосредственной близости к половым органам, существует вероятность воздействия излучения на сперму, что также нашло отражение в научных исследованиях. Систематизацией этих данных занялась группа ученых из Эксетерского университета (University of Exeter), Великобритания.

Исследователи провели метаанализ всех релевантных работ, посвященных этой теме. Всего в анализ включили 10 исследований с общей выборкой более 1300 взрослых мужчин. Во всех работах проводили лабораторное исследование эякулята согласно нормам ВОЗ. В 9 исследованиях представлены данные о подвижности сперматозоидов, в 6 — их концентрации и в 5 — жизнеспособности.

Для метаанализа использовали модели постоянных и случайных эффектов (fixed effects and random effects models), последние лучше отображали данные в связи с высокой гетерогенностью (статистической неоднородностью).

Согласно вычислениям, излучение мобильных телефонов снижало подвижность (разность средних (PC) –8,1%; 95% дове-

рительный интервал (ДИ) –13,1...–3,2) и жизнеспособность (PC –9,1%; 95% ДИ –18,4...0,2) сперматозоидов. Относительно концентрации сперматозоидов результаты были неоднозначными. При использовании модели постоянных эффектов отмечен сильный эффект в отношении излучения мобильного телефона (PC –12,5%; 95% ДИ –14,4...–10,5), но на модели случайных эффектов этого не подтверждено (PC –3,2%; 95% ДИ –16,6...10,2). Поскольку последняя модель в данном случае более репрезентативна, ученые заключили, что излучение мобильных телефонов не оказывает влияния на концентрацию сперматозоидов.

Таким образом, метаанализ подтвердил ухудшения двух из трех показателей качества спермы под действием излучения мобильных телефонов. В связи с тем, что анализ проведен на данных 10 исследований, полученные результаты с большой долей вероятности отображают действительное положение вещей.

Снижение подвижности сперматозоидов под влиянием излучения составило 8%. Подобное снижение будет иметь клиническое значение для субфертильных мужчин и тех, показатели которых находятся около нижней границы нормы. Однако, по мнению ученых, не следует исключать кумулятивного эффекта различных факторов внешней среды. Каждый из таких факторов по отдельности приводит к небольшому снижению фертильности, но в совокупности они могут нанести уже значительный вред. Так, кроме излучения мобильных телефонов, на качество спермы может влиять wi-fi, другие виды излучения, низкая физическая активность, курение, алкоголь и даже пища, богатая жирами, — частые составляющие современного образа жизни.

В метаанализе не изучен еще ряд вопросов, касающихся этой проблемы. В частности недостаточное количество данных не позволило оценить влияние времени воздействия излучения телефонов на качество спермы, а также изменение морфологии сперматозоидов и их субклеточной структуры, например, целостности ДНК под действием этого излучения.

Adams J.A., Galloway T.S., Mondal D. et al. (2014) Effects of mobile telephones on sperm quality: a systematic review and meta-analysis. *Environ. Internat.*, 70: 106–112.

Виталий Безшейко